

Голова ВЗЦЗ і Першоієрарх РПЦЗ звершили Літургію в Синодальній резиденції Руської Зарубіжної Церкви в Нью-Йорку

12 липня 2021 року, в день пам'яті святих славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра і Павла, голова Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату митрополит Волоколамський Іларіон і Першоієрарх Руської Зарубіжної Церкви митрополит Східно-Американський і Нью-Йоркський Іларіон звершили Божественну літургію в кафедральному Знаменському соборі Руської зарубіжної Церкви в Нью-Йорку. Ієрархам співслужили єпископ Манхеттенський Миколай, клірики Знаменського собору і духовенство парафій Московського Патріархату в США.

Звернувшись по закінченні богослужіння до голови ВЗЦЗ зі словами привітання, Першоієрарх Руської Зарубіжної Церкви сказав: «Ваше Високопреосвященство, братськи вітаючи Вас з днем пам'яті первоверховних апостолів Петра і Павла, сердечно дякую за спільну молитву, яку ми піднесли в нинішній святковий день, за любов, увагу, слова повчання. Я не знаходжу достатніх

слів, щоб висловити, з яким особливим почуттям ми відправили сьогодні Божественну літургію».

«Згадуючи архіпастирські подвиги одного з моїх попередників митрополита Анастасія (Грибановського), автора популярних бесід з власним серцем, який був хіротонізований на єпископа в цей день 115 років тому в Успенському соборі Московського Кремля, ми молилися сьогодні про те, щоб Пастиренаачальник Христос продовжив, помножив Свої милості над тим духовним єднанням між Руською Зарубіжною і Вітчизняною Церквами, якого ми домагалися братньою любов'ю і великими труднощами », - зазначив митрополит Східно-Американський і Нью-Йоркський Іларіон.

Він підкреслив: «Віримо, що це єднання між нами буде служити джерелом благодатної розради і зміцнення для всіх чад Помісної Руської Православної Церкви в нинішній складний для православного світу період».

Звернувшись до Першоієрарха Руської Зарубіжної Церкви, духовенства та парафіян Знаменського собору, митрополит Волоколамський Іларіон передав їм сердечне вітання і благословення Святійшого Патріарха Московського і всієї Русі Кирила. «Радію сьогодні душею і серцем можливості звершити Божественну літургію в цьому історичному храмі Руської Зарубіжної Церкви, який є її серцем, де молилися і служили Ваші попередники, дорогий владико, в тому числі і владика Анастасій, якого ми молитовно сьогодні згадували», - сказав голова Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату.

Говорячи про торжество що святкувалося того дня, митрополит Волоколамський Іларіон зазначив:

«Свято святих апостолів Петра і Павла переносить нас до самих витоків християнства, до першого покоління християн, коли після Воскресіння і Вознесіння на небо Господа Ісуса Христа апостоли почали проповідувати Христа Розіп'ятого і Воскреслого.

Ми читаємо в книзі Діянь апостольських про те, як відбувалися ці перші кроки християнської Церкви: як апостоли сиділи в Єрусалимі, як люди приносили до їхніх ніг свої маєтки, як поступово і потроху поширювалася Церква Христова. А найпершим самостійним актом церковної громади було обрання дванадцятого апостола на місце відпалого Іуди. Обрали його за жеребом, ім'я обраного було Матфій, і згадується він в книзі Діянь апостольських всього один раз - саме в зв'язку з цим обранням.

Але коли ми дивимося на ікону святої П'ятидесятниці, на ікони Собору святих апостолів, ми бачимо там не Матфія, а іншого апостола - ми бачимо там апостола Павла, який не був членом апостольської громади і за життя Господа Ісуса Христа не був Його послідовником, а в перші роки існування Церкви виступив її гонителем і противником. Але Богу було угодно призвати цього гонителя і зробити його великим апостолом і проповідником християнства.

Якщо перша половина книги Діянь присвячена апостолу Петру і деяким іншим апостолам, то вся друга її половина присвячена місіонерським подвигам святого апостола Павла, які були дійсно безприкладні: навіть якщо ми просто подивимося на карту подорожей святого апостола Павла, яка часто додається до видання Нового Завіту, то побачимо, що він покривав величезні відстані, які сьогодні можна пролетіти на літаку за дві, три, чотири години. Павло ж всі ці країни обходив пішки, і не в зручному спортивному взутті, як зараз люди ходять або бігають по Центральному парку, а босоніж або в сандалях.

Апостол Павло долав багато кілометрів шляху для того, щоб донести до різних куточків землі звістку про Христа Розп'ятого і Воскреслого. Також для того, щоб пояснити першим християнам, що означала ця звістка, він направляв свої послання в Церкви, які тоді створювалися. Читаючи ці послання зараз, ми часто не усвідомлюємо, що в той момент, коли вони були написані, там не було чотирьох Євангелій: вони були ще тільки в стадії написання, ще не стали Святим Письмом Церкви. І коли апостол Павло говорить про Святе Письмо, він говорить про Старий Заповіт. Він не цитує Євангелія, тому що тих ще не було. Тобто самі ранні християнські писання, які з'явилися, належать святому апостолу Павлу.

Ці два апостола - Петро, якого Господь назвав каменем і якому сказав: на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її (Мф. 16:18), і Павло, який був покликаний пізніше інших апостолів, але який, як сам він каже, потрудився більше за інших в благовісті Христовому (див. 1 Кор. 15:10) - прославляються Церквою як первоверховні.

Причому ми знаємо, що, хоча за життя апостоли Петро і Павло зустрічалися нечасто і поховані вони були після своєї мученицької кончини в різних місцях, проте, і в Східній Церкві, і в Західній Церкві їх пам'ять завжди звершувалася разом. І хоч згодом в Західній Церкві апостола Петра возвеличили для того, щоб створити вчення про першість Римського єпископа, яке нібито перейшло від апостола Петра, але літургійне свято апостолів навіть там все одно залишається одним і тим самим. Тобто ці два апостола в пам'яті Церкви пов'язані нерозривно.

Не випадково на Святій Русі будувалося багато храмів, присвячених апостолам Петру та Павлу, але у нас не було храмів, які були б присвячені тільки апостолу Петру або тільки апостолу Павлу. А чому? Та тому що пам'ять їх відбувається в один день, і престольне свято Петропавлівського храму

завжди випадає на день пам'яті двох апостолів, а не одного з них.

Ми сьогодні прославляємо цих двох великих апостолів, двох проповідників християнства і захоплюємося їх працями, їх апостольським подвигом. Ми прославляємо їх як тих, що донесли до нас звістку про Христа Розіп'ятого і Воскреслого, а апостола Павла особливим чином прославляємо як того, хто першим богословськи осмислив те, що бачили на власні очі інші апостоли.

Читаючи Євангеліє, ми бачимо, що апостоли мало розуміли з того, що відбувалося навколо них. Господь Ісус Христос вимовляв притчі, а учні просили Його: «Поясни нам цю притчу» (Мф. 15:15), Христос звершував чудеса, а їхні духовні очі залишалися закритими, так що дуже часто Господь викривав їх в нерозумінні. І тільки після того, як на апостолів зійшов Святий Дух в день П'ятидесятниці, вони почали, згадуючи те, що бачили, усвідомлювати, що ж таке сталося і Хто Такий був насправді Господь Ісус Христос: не просто людина, не просто великий пророк, а Бог, що став людиною, Бог воплощений, Який прийшов для того, щоб спасти кожную людину.

Саме апостолу Павлу було призначено пояснити богословською мовою це дивовижне диво пришествя в світ Бога у плоті. І до цього часу ми своє богослов'я формуємо саме на тому, що він нам проповідував. Звершуючи під час Великого посту Літургію святителя Василія Великого, ми читали чудові і довгі глибокі молитви, які склав цей святитель, і могли побачити, що вони складені не з чого іншого, як зі слів святого апостола Павла. Саме цей апостол заклав богословську основу християнства, тому його подвиг неоціненний.

Ми прославляємо його разом з тим, хто був покликаний з самого початку і хто був фактичним главою апостольської громади в перші роки її існування ».

Звертаючись до Першоієрарха Руської Зарубіжної Церкви, митрополит Волоколамський Іларіон сказав:

«Я хотів би сердечно привітати Вас, дорогий владико митрополите Іларіоне, з цим святом і подякувати за можливість сьогодні разом з Вами молитися і звершити Божественну літургію в цьому дивовижному храмі, де відбулося стільки подій в житті Руської Зарубіжної Церкви.

Ми відчуваємо нашу єдність через Божественну Євхаристію, яку звершуємо спільно. Ми радіємо з того, що поділ, який колись існував і який виник не через церковні причини, а з причин політичного характеру, вже в наш час, на наших очах було подолано. І сьогодні ми духовно радіємо нашій

єдності.

Ми живемо в епоху, коли, на жаль, відбувається розкол у Православній Церкві через дії Константинопольського Патріарха, який антиканонічним чином визнав українських розкольників. Сьогодні цей розкол замість того, щоб бути зціленим, поглиблюється і захоплює все нові і нові Церкви. Але наша Свята Руська Православна Церква залишається незачепленою цим розколом. Ми продовжуємо зберігати нашу єдність, нашу Церкву в тих її священних межах, які не ми створили - вони творилися століттями, і не нам їх розоряти.

Тому, молячись про єдність Святих Божих Церков, ми молимося про те, щоб повернулися до єдності ті, хто від неї відпав. У той же час ми радіємо з того, що наша Свята Церква зберігається єдиною, неподільною і непохитною».

На згадку про спільне служіння митрополит Волоколамський Іларіон підніс в дар Першоієрархові Руської Зарубіжної Церкви панагію, що належала вікарію Східно-Американської єпархії РПЦЗ єпископу Роклендському Іоанну (Легкому).

Після Літургії архіпастирі продовжили спілкування за трапезою, обговоривши питання, що становлять взаємний інтерес. Зокрема, митрополит Волоколамський Іларіон поінформував Першоієрарха РПЦЗ про хід підготовки до Архієрейського Собору Руської Православної Церкви, наміченого на листопад цього року.

Джерело: <https://mospat.ru/ua/news/87724/>